

2. Naród polski w latach 1797 – 1815

1. Sytuacja Polaków po upadku Rzeczypospolitej.

- a) szlachta straciła na znaczeniu: straciła większość przywilejów, nie miała wpływu na władzę, zaborcy traktowali szlachtę gołotą jak chłopów,
- b) chłopci byli zobowiązani do służby w armii zaborców oraz płacić wysokie podatki,
- c) w 1800 r. w Warszawie powstało **Towarzystwo Przyjaciół Nauk**, którego celem będzie rozwój gospodarcze i kulturalne ziem polskich:
 - przewodniczącym został **Stanisław Staszic**,
 - **Samuel Bogumił Linde** napisał pierwszy „Słownik języka polskiego”.
 - **Julian Ursyn Niemcewicz** napisał „Śpiewy historyczne”

2. Legiony polskie we Włoszech

a) utworzenie legionów polskich we Włoszech:

- Polska emigracja we Francji liczyła bardzo na pomoc tego kraju w walce z polskimi zaborcami.
- W **1797** r. została podpisana **konwencja wojskowa** między gen. Janem Henrykiem Dąbrowskim, a rządem Lombardii na mocy której postanowiono utworzyć legiony polskie w Lombardii
- Legioniści mieli rekrutować się spośród ochotników, spośród jeńców austriackich pochodzenia polskiego, którzy wyrażą na to zgodę.
- dowódcą legionów został gen. J.H. Dąbrowski
- w legionach rozwijał się duch braterstwa i koleżeńskość
- pieśnią legionów stał się **mazurek Józefa Wybickiego**.

b) Udział legionów w walkach u boku Francji.

- Legiony walczyły we Włoszech – walczyli nad jeziorem Garda i zdobywali Weronę.
- W 1797 r. Francja zawarła pokój z Austrią w Campio Formio. Postanowiono, że legiony pozostaną we Włoszech jako korpus posiłkowy Republiki Cisalpińskiej.
- W 1798 r. legiony polskie walczyły w środkowej Italii z powstaniem antyfrancuskim. Walczyły w bitwach pod Magliano, Civita Castellana, żołnierze polscy zdobyli Gaetę.
- W 1799 r. walczyli na południu Włoch zdobywając Neapol. Legia została rozbita bitwie pod Magnano (1799). Pozostałych żołnierzy II legii przekazano Austriakom. I legia została rozbita w bitwie pod Trebbią.
- W 1800 r. I legia uczestniczyła w oblężeniu Ferrary i Mantui.
- W 1800 r. w Republice Batawskiej (Holandia) powstała Legia Naddunajska dowodzona przez gen. Karola Kniaziewicza. Walczyła w Niemczech. Największym jej osiągnięciem było zwycięstwo w bitwie pod Hohenlinden.

c) W 1801 r. Napoleon zawarł pokój z Austrią Luneville. Legiony rozwiązano. Część żołnierzy wcielono do armii francuskiej, a część wysłano do tłumienia powstania antyfrancuskiego na Santo Domingo (Haiti)

d) znaczenie Legionów Polskich:

- były symbolem gotowości Polaków do walki o niepodległość,
- były szkołą, w której doświadczenie zdobywali późniejsi oficerowie Księstwa Warszawskiego,
- w świadomości narodowej ich walka symbolizuje niezłomność, waleczność i odwagę żołnierza polskiego.

e) W 1807 r. utworzono elitarny oddział polskich szwoleżerów, który wstąpił się szarżą pod Samosierrą w Hiszpanii w 1809 r.

3. Księstwo Warszawskie

a) postanowienia pokoju w Tylży między Napoleonem a carem rosyjskim (7.07.1807 r.) i powstanie Księstwa Warszawskiego

- Powstanie niewielkie Księstwo Warszawskie z ziem drugiego i trzeciego rozbioru pruskiego.
- Miało ono otrzymać ograniczoną suwerenność, a na jego czele miał stanąć Fryderyk August, król Saksonii, zwolennik Napoleona.
- Poza granicami Księstwa znalazł się Gdańsk, który został wolnym miastem (pod protektorem Francji, Saksonii i Prus) oraz obwodu białostockiego, który oddano Rosji.

b) Konstytucja Księstwa Warszawskiego

O ustroju Księstwa zdecydowała **konstytucja, którą nadał Napoleon 22.07.1807 r. w Dreźnie (konstytucja okrojona)**

- Władza wykonawcza – miała pozostać w ręku księcia. Tron miał być dziedziczny w ramach dynastii saskiej. Król Saksonii Fryderyk August miał połączyć Księstwo i Saksonię unią personalną.
- Władza ustawodawcza – sprawował ją dwuizbowy sejm, złożony z izby senatorskiej i poselskiej. W skład izby senatorskiej wchodził senatorowie mianowani dożywotnio przez króla. W skład izby poselskiej wchodził połowie wybierani przez szlachtę oraz deputowani wybierani przez mieszczan i chłopów.
- Władza sędziowska – konstytucja gwarantowała powszechne i niezawisłe sądy, oddzielenie sądownictwa cywilnego od karnego oraz wprowadzenie Kodeksu Napoleona.

c) Wprowadzono Kodeks Napoleona. Gwarantował równość wszystkich obywateli wobec prawa, prawa polityczne zależały nie od pochodzenia a od cenzusu majątkowego. Zniesiono poddaństwo osobiste chłopów.

d) Księstwo Warszawskie było uzależnione od Francji, nie było państwem w pełni suwerennym. Zostało połączone sojuszem militarnym z Francją i musiało wystawić armię, która została oddana do dyspozycji Napoleona (45 tys.).

e) Wojna z Austrią w 1809 r. i pokój w Schonbrunn

- Austria zaatakował Księstwo Warszawskie,
- wojskami Księstwa dowodził Książę Józef Poniatowski. Walczył z Austriakami pod Raszynem. Wkroczył z armią na ziemie zaboru austriackiego. Zdobył Lublin, Zamość, Sandomierz, Lwów i Kraków.
- po zakończeniu wojny Księstwo Warszawskie zostało powiększone o ziemie trzeciego zaboru austriackiego.

f) Wojsko Księstwa wzięło udział w wyprawie na Rosję w 1812 r. – wzięło w niej udział ponad 100 tys. żołnierzy. Przeżyło ok. 20 tys. Książę Poniatowski wziął udział z resztą armii w przegranej przez Napoleona bitwie pod Lipskiem. Polacy nigdy nie opuścili Napoleona.

g) Księstwo zostało zlikwidowane na mocy postanowień kongresu wiedeńskiego.